

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

להסכם בין י.ב.מ ישראל בע"מ לבין משווקיה המורשים

1. פתח דבר

ביום 18 בפברואר 2008 הונחה בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") להסכמים בין י.ב.מ ישראל בע"מ (להלן: "י.ב.מ.") לבין משווקיה המורשים (להלן: "המשווקים המורשים") בדבר שיווק מגוון מוצרי י.ב.מ, ובכלל זה שרתים, מערכות אחסון, מוצרי תוכנה ושירותי מחשוב. לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר

י.ב.מ. ישראל בע"מ (להלן: "י.ב.מ.") עוסקת בשיווק מוצרים עתירי טכנולוגיה בישראל ובכללם שרתים, מערכות אחסון, מוצרי תוכנה ושירותים נלווים. רוב המוצרים אותם משווקת י.ב.מ. מיוצרים על ידי חברת האם שלה International Business Machines Corporation. מתחריה העיקריים של י.ב.מ. בתחומי פעילותה הם:

- בתחום שרתים – Dell, HP, Sun ו-SGI.
- בתחום מערכות האחסון – HP, HDS, EMC ו-NETAPPS.
- בתחום מוצרי תוכנה – Microsoft, CA, Oracle, BMC, BEA, Sybase, Novell, HP ו-SAP.
- בתחום שירותי מחשוב – HP, EDS, NS טכנולוגיות, מטריקס, מחשוב ישיר, מלמ-תים, טלדור ובינת.

המשווקים המורשים הם משווקים אשר אושרו על ידי י.ב.מ. לשווק את מוצריה ומכוננים Business Partners (להלן: "BP"). אלה נחלקים לתתי-קבוצות שונות, בין היתר, בהתאם למגבלות השיווק החלות עליהם מכוח ההסכם עם י.ב.מ.. כך, למשל, BP המסווג כ-"Partner-Solution Provider" רשאי לשווק את המוצרים והשירותים של י.ב.מ. הן לצרכנים

ההסדרים דגן מעוגנים בסדרת הסכמים בין י.ב.מ. לבין המשווקים (על פי סוגיהם), המכונים "הסכם י.ב.מ. עם שותף עסקי"; תחילתם בשנת 1983, והם זכו לאישורים של המועצה להגבלים עסקיים ולפטורים מאת ממונה על הגבלים עסקיים לאורך שנים רבות.¹ לכל תת-קבוצה של BP מותאמת גרסת הסכם ייחודית, והכבילות בגין מבוקש הפטור הנוכחי נוגעות להגבלות על פעילות השיווק של BP.

3. השפעת ההסדר על התחרות

ההסדר הוא הסדר כובל, כהגדרתו בסעיף 2 לחוק ההגבלים העסקיים, על שני סעיפי המשנה שבו. יחד עם זאת, מצאתי כי בנסיבות המקרה דגן ועל פי מכלול השיקולים, כפי שיפורטו להלן, ראוי ההסדר לפטור.

על פי הנתונים שמסרו המבקשות, וההסכמים שצורפו לבקשתם, כל BP חופשי בקביעת המחירים בהם הוא משווק את המוצרים והשירותים של י.ב.מ. במורד שרשרת ההפצה, וההסכמים נשוא בקשה זו אינם מטילים כל מגבלה בעניין זה. זאת ועוד, ההסכמים אינם כוללים הסדרי בלעדיות, כך ש-BP אינם מוגבלים בשיווק של המוצרים והשירותים של מתחרי י.ב.מ.. כמו כן, אין בהסכמים אלה כל הגבלה לעניין השטח הגיאוגרפי בו ישווקו המוצרים והשירותים על ידי BP. בהקשר זה אין להתעלם גם מנתחי השוק הנמוכים של י.ב.מ. במרבית השווקים הרלוונטיים להסדר דגן, ומספר רב של מתחרים בשווקים אלה.

לאור התחרות הקיימת בשווקים הרלוונטיים והשימוש המקובל במשווקים ומשווקי משנה בשווקים אלה, ועל מנת להבטיח ללקוחותיה את השירות המיטבי, מבקשת י.ב.מ. ליצור בסוגי הסכמים שונים תנאים המשתנים בהתאם לאופי ה-BP, יכולותיו וסוג המוצרים והשירותים שאותו BP מורשה לשווק. על פי הנטען, המטרה המרכזית של ההסכמים דגן הינה הבטחת רמת שיווק ושירות גבוהה למשתמשי הקצה של י.ב.מ..

הכבילות הנדונות אינן עיקר ההסכמים. עיקר ההסכמים הינו שיווק והפצה. לצורך זה, הסכמים אלה כוללים תניות רבות אשר נועדו להבטיח את מיומנותיו של ה-BP, מחויבותו להקמת מערך תמיכה, מתן שירות וכיו"ב, הכל על מנת להבטיח את רמת השירות הגבוהה עבור הלקוח, כאמור.

לאור האמור לעיל, הגעתי לכלל מסקנה כי הכבילות דגן אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשווקים הרלוונטיים, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. על כן, החלטתי להעניק את הפטור המבוקש. לאור אופיים הדינאמי של השווקים נשוא ההסדר, מצאתי לנכון להגביל את תקופת הפטור לחמש שנים מיום מתן החלטה זו.

¹ ראה החלטות המועצה להגבלים עסקיים בתיקים ה.ע/377 מיום 15.7.83, ה.ע/415 מיום 12.9.86, ה.ע/437 מיום 31.10.88; וכן החלטות הממונה על הגבלים עסקיים מיום 4.8.89, 22.7.92, 31.7.95 ו-11.12.00.

4. סוף דבר

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיוזוגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. לפיכך מצאתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה **חמש שנים** מיום נתינתו.

החלטתי זו נתונה לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

א' סיון תשס"ח
4 יוני 2008